

Аналіз стану безпеки державного кордону у сфері інтегрованого управління кордонами

Analysis of state border security in the field of integrated border management

Артем Братко ^A

Corresponding author: доктор військових наук, доцент, професор кафедри, e-mail: bratkoav84@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5503-3318

Бойко Вадим ^A

ад'юнкт, e-mail: vadim.vadyan84@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2444-9024

Олександр Більовський ^A

доктор філософії з безпеки державного кордону, старший викладач кафедри, e-mail: lennartoloffson@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5768-1586

Artem Bratko ^A

Corresponding author: Dr, Assoc. Professor, Professor of the Department, e-mail: bratkoav84@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5503-3318

Boiko Vadym ^A

PhD student, e-mail: vadim.vadyan84@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2444-9024

Oleksandr Bilovskyi ^A

PhD, Senior Teacher of the Department, e-mail: lennartoloffson@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5768-1586

^A Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна

^A National Academy of the State Border Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi, Khmelnytskyi, Ukraine

Received: August 16, 2024 | **Revised:** August 25, 2024 | **Accepted:** August 31, 2024

DOI: 10.33445/sds.2024.14.4.2

Мета роботи: аналіз стану безпеки державного кордону у сфері інтегрованого управління кордонами.

Метод: аналітичний метод.

Результати дослідження проведено аналіз та надано рекомендації органам управління Державної прикордонної служби України щодо планування оперативно-службової діяльності в сучасних умовах.

Теоретична цінність дослідження: аналіз дозволяє з достатньою адекватністю запровадити основні принципи інтегрованого управління кордонами, впровадити системні реформи, наростити спроможності служби, забезпечити належний стан безпеки державного кордону у сфері інтегрованого управління кордонами.

Цінність дослідження: новизна полягає у виявленні нових загроз та шляхів їх запобігання в прикордонному просторі.

Майбутні дослідження: у ході подальших досліджень доцільно опрацювати механізми для забезпечення належного стану прикордонної безпеки у сфері інтегрованого управління кордонами.

Тип статті: теоретична.

Purpose: to analyze the state of state border security in the field of integrated border management.

Method: an analytical method.

Findings: the analysis was carried out and recommendations were made to the management bodies of the State Border Service of Ukraine regarding the planning of operational and service activities in modern conditions.

Theoretical implications: the analysis allows with sufficient adequacy to implement the main principles of integrated border management, to introduce systemic reforms, to increase the capabilities of the service, to ensure the proper state of state border security in the field of integrated border management.

Value: novelty lies in the discovery of new threats and ways to prevent them in the border area.

Future research: in the course of further research, it is advisable to develop mechanisms to ensure the proper state of border security in the field of integrated border management.

Papertype: theoretical.

Ключові слова: загрози, спроможності, управління, планування, безпека державного кордону, прикордонна безпека, оперативно-службова діяльність, інтегроване управління кордонами.

Key words: threats, capabilities, management, planning, security of the state border, border security, operational service activity, integrated border management.

Вступ

Інтегроване управління кордонами – це скоординована діяльність компетентних державних органів України та військових формувань, спрямована на створення та підтримання балансу між забезпеченням належного рівня прикордонної безпеки і збереженням відкритості державного кордону України для законного транскордонного співробітництва, а також для осіб, які подорожують (Розпорядження, 2019).

Інтегроване управління кордонами – це концепція, яку ЄС прийняв в якості сучасної моделі для узгодженої та скоординованої системи управління кордонами. Проект спрямований на підтримку впровадження реформ, які наближають українську систему

управління кордонами до стандартів та передової практики Європейського Союзу в рамках Стратегії інтегрованого управління кордонами України. Аналіз стану безпеки державного кордону у сфері інтегрованого управління кордонами є наглядним показником виконання зобов'язань всіма її суб'єктами.

Теоретичні основи дослідження

Проведено аналіз стану безпеки державного кордону у сфері інтегрованого управління кордонами. Державна прикордонна служба України відповідно до своїх повноважень є одним із суб'єктів інтегрованого управління кордонами.

Постановка проблеми

Організація взаємодії між всіма суб'єктами інтегрованого управління кордонами потребує постійного вдосконалення основних принципів та підходів, впровадження системних реформ та нарощування необхідних спроможностей. Потребує постійного аналізу та вчасне реагування на стан безпеки державного кордону у сфері інтегрованого управління кордонами.

Результати

Суспільно-політична обстановка у суміжних країнах

Європейський Союз (ЄС)

У рамках зміцнення національної безпеки на східних кордонах ЄС (у т.ч. через тиск нелегальної міграції):

європейськими правоохоронцями – затримано (з 26.07 по 02.08.2024) 631 нелегального мігранта за спробу незаконного перетинання кордонів з білоруського напрямку; З них: польськими прикордонниками – 350 осіб, латвійськими – 260, литовськими – 21. у Польщі – розпочато (01.08.2024) дві нові операції: “Безпечне Підлясся” (захист польсько-білоруського кордону) та “Східна зоря” (захист повітряного простору);

При цьому залучено:

для захисту кордону – 17 тис. військовослужбовців ЗС РП, військовослужбовців ПВ РП та співробітників поліції МВС РП;

для захисту повітряного простору – польські ЗС, американські, італійські та британські військові контингенти (літаки).

у Литві:

- збільшено фінансування військових інфраструктурних проєктів;

Додатково виділено 7 млн євро. для підвищення військової мобільності та облаштування інфраструктури для союзників по НАТО, що прибувають до країни.

- заплановано закупівлю важкого озброєння для Державної прикордонної служби;

Зазначене відбудеться у рамках зведення прибалтійської лінії оборони на кордоні з рф та рб.

- подано до Єврокомісії прохання проаналізувати рішення Угорщини щодо спрощення процедури в'їзду для громадян рф та рб, стверджуючи, що цей крок загрожує безпеці Євросоюзу.

Республіка Польща (РП)

Сеймом країни прийнято (26.07.2024) зміни до національного законодавства, якими, зокрема, передбачено:

- можливість використання військових підрозділів на території РП у мирний час;

Введено поняття «військова операція» у мирний час та порядок її проведення.

- наділення президенту і прем'єр-міністру РП правами щодо прийняття рішення про використання армії для допомоги поліції;

- скасування кримінальної відповідальності за застосування зброї або засобів прямого примусу військовослужбовцями, які охороняють кордон, з метою відбиття прямого посягання на життя, здоров'я чи свободу військовослужбовця чи іншої особи;

- надання правової допомоги військовослужбовцям у разі порушення ними правил застосування зброї.

Угорщина

Станом на 01.08.2024 в країні не ратифіковано підписану (08.05.2024) Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Угорщини про внесення змін до Угоди між Урядами України та Угорщини про контроль прикордонного руху у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного та залізничного сполучення.

Румунія

Міністерством національної оборони Румунії підтверджено виявлення уламків БПЛА поблизу н.п. ПЛАУРУ, ЧАТАЛКІОЙ та ПЕРІПРАВА внаслідок російського повітряного нападу на південь України.

У країні опікувалися питаннями:

- посилення охорони румунсько-сербської ділянки кордону;

З липня 2024 по липень 2026 року триватиме реалізація проєктів «FibraTM» та «SupraveghereSRB», у рамках яких заплановано оснащення кордону системами виявлення руху, придбання 100 портативних тепловізорів, виконання техніко-економічного обґрунтування Комплексної системи спостереження на р. Дунай.

- будівництва залізничної гілки між м. ТІМІШОАРА (Румунія) та м. СЕГЕД (Угорщина);

- відкриття до 2027 року на румунсько-угорській ділянці кордону нового пункту пропуску «Чанад – Ченад»;

- протидії незаконній торгівлі сигаретами.

У першому півріччі п.р. Прикордонною поліцією Румунії конфісковано 1 млн. 334 тис. пачок сигарет та близько 6,3 т тютюну. Фігурантами незаконної торгівлі були вихідці з Болгарії, Туреччини, Молдови, Угорщини, України, Румунії та Єгипту.

Республіка Молдова (РМ)

За сприяння Європейського Союзу у м. ВЕНТСПІЛС (Латвія) відбувся (25.07.2024) запуск проєкту «Посилення спроможності Генерального інспекторату прикордонної поліції РМ з контролю за «зеленим» та «блакитним» кордоном».

Проєктом передбачено надання Прикордонній поліції РМ човнів, службових собак та відповідного навчального обладнання для проходження спеціалізованої підготовки за напрямком охорони водної ділянки кордону.

Парламентом країни прийнято (31.07.2024) законопроєкт, згідно якого іноземні громадяни, які мають проблеми із законом, не зможуть уникнути екстрадиції з РМ та кримінальної відповідальності.

Внесені зміни стосуються збільшення зі 180 днів до 12 місяців максимального терміну попереднього ув'язнення особи, щодо яких розпочато процедуру екстрадиції.

республіка білорусь (рб)

У період з 29 по 30.07.2024 пройшли тактико-спеціальні навчання з силами та засобами розвідки західного оперативного командування зс рб.

У ході навчань військовослужбовці зс рб:

випробували нові автоматизовані комплекси збору та обробки інформації, створені на основі штучного інтелекту;

відпрацювали ведення усіх видів розвідки, у т.ч. повітряної із застосуванням БПЛА та РЕР, атакож із застосуванням комплексів автоматизації та управління; опанували питання ведення контрбатареїної боротьби та застосування FPV-дронів.

4.2 Загальна обстановка

Протягом тижня обстановка розвивалась на фоні:

- триваючих активних бойових дій на Сході та Півдні країни;
- комбінованих ударів засобами повітряного нападу по об'єктам критичної та цивільної інфраструктури на усій території України;
- ворогом застосовано 4 керовані авіаційні ракети «Х-59/69», балістична ракета «Іскандер-М», 2 баражуючі боєприпаси «Ланцет», 134 ударних БПЛА типу «Shahed» та 10 ударних БПЛА інших типів).
- продовження спільної спеціальної прикордонної операції «Захід – Південь 2024»; активних спроб незаконного перетинання кордону з ЄС та Республікою Молдова громадянами України призовного віку, у т.ч. із залученням неповнолітніх в якості провідників, а також налагодження каналів переправлення осіб до рб;
- контрабанди зброї, її елементів, боєприпасів, наркотичних засобів та психотропних речовин у пунктах пропуску на кордоні з Республікою Молдова і країнами ЄС та їх переміщення на блокпостах всередині країни; незаконного переміщення через державний кордон сигарет у спеціально виготовлених сховищах (тайниках), культурних та історичних цінностей та засобів зв'язку.

4.3 Обстановка у пунктах пропуску через державний кордон

4.3.1 Пропуск осіб

У пунктах пропуску оформлено 902,9 тис осіб, що на 3 % більше, ніж у попередньому періоді – 876,8 тис. (з початку року – 19,149млн).

З них під час слідування:

з України – 435,4 тис. осіб (збільшення на 1 %, попередній період – 430,6 тис.; з початку року – 9,699 млн), у т.ч. громадян України – 380,4 тис. (без змін, попередній період – 378,3 тис.; з початку року – 8,336 млн);

в Україну – 467,5 тис. осіб (збільшення на 5%, попередній період – 446,2 тис.; з початку року – 9,45 млн), у т.ч. громадян України – 412,3 тис. (збільшення на 5%, попередній період – 392,2 тис.; з початку року – 7,935 млн).

Через закриті пункти пропуску на кордоні з рб та рф повернувся 201 громадянин України (зменшення на 23%, попередній період – 261; з початку року – 7 847), з них: з рф – 142 особи (зменшення на 33%, попередній період – 211; з початку року – 6 627), з рб – 59 осіб (збільшення на 16%, попередній період – 50; з початку року – 1 220).

Не пропущено через державний кордон 1 228 осіб (збільшення на 16%, попередній період – 1 058; з початку року – 41 707).

З них під час слідування:

з України – 1 146 осіб (збільшення на 19%, попередній період – 963; з початку року – 38 733); в Україну – 82 особи (зменшення на 14%, попередній період – 95; з початку року – 2 974);

За незаконне перетинання (спробу) державного кордону затримано 33 особи (збільшення у 1,9 раза, попередній період – 17; з початку року – 481).

З них під час слідування:

з України – 23 особи (збільшення у 2,9 раза, попередній період – 8; з початку року – 303); в Україну – 10 осіб (збільшення на 11%, попередній період – 9; з початку року – 178).

Окремим елементом обстановки слід зазначити виявлення 24 громадян України (збільшення у 1,6 раза, попередній період – 15) з паспортами Румунії (4), Болгарії, Португалії, Італії, Ізраїлю, США (по 2), Угорщини, Німеччини, Іспанії, Бельгії, Чехії, Нідерландів, Норвегії, Великобританії, Австралії, Канади (по 1).

4.3.2 Пропуск транспортних засобів та вантажів

У пунктах пропуску оформлено:

225 970 транспортних засобів (збільшення на 3,2%, попередній період – 219 046 од.; з початку року – 6,31 млн од.);

З них під час переміщення:

з України – 110 980 од. (збільшення на 4,1%, попередній період – 106 611 од.; з початку року – 3,108 млн од.);

в Україну – 114 990 од. (збільшення на 2,3%, попередній період – 112 435 од.; з початку року – 3,197 млн од.).

1 292,42 тис. т вантажів (збільшення на 9,2%, попередній період – 1 183,71 тис. т; з початку року – 41 212,43 тис. т).

З них під час переміщення: з України – 812,14 тис. т (збільшення на 5,8%, попередній період – 767,57; з початку року – 24 943,92 тис. т);

в Україну – 480,28 тис. т (збільшення на 15,4%, попередній період – 416,14; з початку року – 13 268,51 тис. т).

З 27.07.2024 набрали чинності Закони України від 16.07.2024 № 3853-IX та № 3854-IX про внесення змін до Податкового та Митного кодексів України, які передбачають звільнення від оподаткування податком на додану вартість та ввізним митом операцій із ввезення товарів для потреб виробництва та/або ремонту машин механічного розмінування, ввезення тактичних навушників спеціального військового призначення також товарів для енергетичної безпеки, у тому числі важливі для населення товари: електрогенератори, інвертори, літій-іонні акумулятори тощо.

Військово-морськими силами ЗСУ та МО Держприкордонслужби забезпечено перехід через зону бойових дій, а іншими контрольними службами у морських портах України оформлено 110 суден (зменшення на 4%, попередній період – 115; з початку року – 7 560), з них на прихід – 51, на відхід – 59 (з початку року: на прихід – 3 783, на відхід – 3 777).

4.4 Виявлення та затримання громадян України призовного віку табл. 1, табл. 2

З 18.05.2024 у взаємодії з НПУ, НГУ, СБУ, ТрО ЗСУ та ТЦКтаСП триває основний етап ССПО «Захід-Південь 2024» (до 25.11.2024), яка направлена на протидію незаконному перетинанню державного кордону громадянами України призовного віку.

З початку заходів:

- виявлено:

6 952 особи, які порушили прикордонне законодавство;

2 611 осіб, у діях яких є склад адмінправопорушення за компетенцією ТЦК та СП;

- направлено 272 повідомлення до НПУ за ст. 332 ККУ.

Протягом тижня підрозділами Держприкордонслужби затримано 395 громадян України за спробу незаконного перетинання державного кордону (зменшення у 1,5 раза, попередній період – 617; з початку року – 14 519);

У тому числі:

поза ППр – 388 осіб (зменшення у 1,6 раза, попередній період – 612; з початку року – 14 256);

у ППр – 7 осіб (збільшення на 29%, попередній період – 5; з початку року – 263).

Окремими елементами обстановки слід зазначити:

- виявлення (01.08.2024) у ППр «Ужгород» шістьох громадян України, які намагалися

незаконно перетнути державний кордон за підробленими документами (під виглядом музичного гурту);

- затримання (29 та 31.07.2024) на ділянках відповідальності впс «Ужгород» (Закарпатська обл.) та «Шегині» (Львівська обл.) за спробу незаконного перетинання державного кордону трьох громадян Шрі-Ланки та громадянина Польщі відповідно;

- застосування (26.07.2024) на ділянці відповідальності впс «Фальків» (Чернівецька обл.) прикордонним нарядом зброї під час затримання осіб, які намагались незаконно перетнути державний кордон (затримано 2 правопорушники).

Таблиця 1 – Виявлення правопорушників по ділянках кордону

Ділянка кордону	Всього		у тому числі:			
			У ППр		Поза ППр	
	За тиждень	з 01.01.2024	За тиждень	з 01.01.2024	За тиждень	з 01.01.2024
Польська	9	243	3	81	6	162
Словацька	42	1 174	1	17	41	1 157
Угорська	26	1 625		32	26	1 593
Румунська	197	6 134		46	197	6 088
Молдовська	113	5 303	3	86	110	5 217
інші ділянки	8	40		1	8	39
Разом:	395	14 519	7	263	388	14 256

Таблиця 2 – Виявлення правопорушників на КрП та блокпостах

Ділянка кордону	За тиждень	з 01.01.2024
Польська		23
Словацька	6	238
Угорська	8	242
Румунська	80	2 903
Молдовська	36	1 768
інші ділянки	2	11
Разом:	132	5 185

- виявлення у ППр 15 громадян України з підробленими документами (збільшення на 7%, попередній період – 14; з початку року – 1 311), усіх передано до Нацполіції.

За повідомленням Держприкордонслужби слідчими Нацполіції розпочато 22 кримінальних провадження (зменшення у 1,5 раза, попередній період – 34), з них: за ст. 332 ККУ – 12 (зменшення у 2 рази, попередній період – 24), за ст. 358 ККУ не було (абс. зменшення, попередній період – 1.).

Всього за минулий тиждень слідчими Нацполіції розпочато 178 кримінальних проваджень (збільшення у 2,5 раза, попередній період – 70) за фактами незаконного переправлення через державний кордон України чоловіків, які підлягають мобілізації та інших кримінальних правопорушень, пов'язаних з цими фактами, з них: 168 – за ст. 332 ККУ (збільшення у 3 рази, попередній період – 54), 6 – за ст. 369 та по 2 – за ст. 358 та 369-2 ККУ.

26 липня у Чернівецькій обл. міжвідомчою групою (Нацполіція, ДПСУ) затримано двох осіб, які за 8 тис. доларів США з особи намагались переправити трьох громадян України мобілізаційного віку через державний кордон поза пунктами пропуску.

Службою безпеки України за фактами незаконного переправлення осіб через державний кордон та інших кримінальних правопорушень, пов'язаних з цими фактами розпочато

5 досудових розслідувань (за ст.332 ККУ), повідомлено про підозру 12 особам(за ст.332 ККУ – 11, за ст.358 ККУ – 1), засуджено 4 особи (за ст. 332 ККУ – 3, за ст.358 ККУ – 1).

4.5 Стан міграції

За скоєння адміністративних правопорушень у міграційній сфері виявлено 253 особи (зменшення на 21%, попередній період – 322; з початку року 8 234), з них:

Держприкордонслужбою:

за порушення правил перебування – 107 осіб (збільшення на 6%, попередній період – 101; з початку року – 2 114);

за незаконне перетинання (спробу) державного кордону поза пунктами пропуску – 6 осіб (абс. збільшення, попередній період – не затримувались; з початку року – 105).

Державною міграційною службою:

за порушення міграційного законодавства – 140 осіб (зменшення на 37%, попередній період – 221; з початку року – 6 115);

нелегальних мігрантів у середині країни – 38 осіб (зменшення на 46%, попередній період – 71; з початку року – 1 723).

Держприкордонслужбою прийнято рішень про:

примусове повернення – 1 особи (без змін, попередній період – 1, з початку року – 35); примусове видворення – 2 осіб (без змін, попередній період – 2; з початку року – 24);

Державною міграційною службою прийнято рішень про:

примусове повернення – 34 осіб (зменшення на 40%, попередній період – 57; з початку року – 1 470);

примусове видворення – 4 осіб (зменшення на 60%, попередній період – 10; з початку року – 250);

заборону в'їзду – 43 особам (зменшення на 44%, попередній період – 77; з початку року – 2 595).

Службою безпеки України прийнято рішення про:

примусове повернення – 1 особи (без змін, попередній період – 1);

заборону в'їзду – 18 особам (зменшення на 22%, попередній період – 23).

4.6 Виявлення зброї, боєприпасів та вибухових речовин

Всього виявлено та вилучено 48 од. зброї (зменшення у 2,8 раза, попередній період – 135 од.; з початку року – 3 642 од.), 19 595 шт. боєприпасів (зменшення у 2,9 раза, попередній період – 57 577 шт.; з початку року – майже 1,385 млн. шт.), 3,8 кг вибухових речовин (зменшення у 3,6 раза, попередній період – 13,69 кг; з початку року – понад 3 050,46 кг), з них:

Держприкордонслужбою – 10 од. зброї (збільшення на 43%, попередній період – 7 од.; з початку року – 598 од.), 1 139 шт. боєприпасів (зменшення на у 2,2 раза, попередній період – 2 522 шт.; з початку року – 166 298 шт.).

У ППр – 7 од. зброї (збільшення у 2,3 раза, попередній період – 3 од.; з початку року – 274 од.), 25 шт. боєприпасів (зменшення у 2,5 раза, попередній період – 63 шт.; з початку року – 2 837 шт.).

Поза ППр – 2 од. зброї (зменшення у 2 рази, попередній період – 4 од.; з початку року – 323 од.), 1 114 шт. боєприпасів (зменшення у 2,2 раза, попередній період – 2 459 шт., з початку року – 163461 шт.).

Всю зброю та боєприпаси передано до Нацполіції.

Нацгвардією – 4 од. зброї (зменшення у 2,5 раза попередній період – 10 од., з початку року – 215) та 1 850 шт. боєприпасів (зменшення у 4,5 раза, попередній період – 8 345 шт., з початку року – 166 511 шт.), 0,2 кг вибухівки (зменшення у 7,5 раз, попередній період – 1,49 кг, з початку року – 386,707 кг).

Всю зброю та боєприпаси передано до Нацполіції.

Нацполіцією вилучено з незаконного обігу у середині країни:

34 од. зброї (зменшення у 3,4 раза, попередній період – 114 од.; з початку року – 2 828 од.);

16 606 тис. шт. боєприпасів (зменшення у 2,9 раза, попередній період – 47,6 тис. шт.; з початку року – понад 1,036 млн. од.);

3,6 кг вибухових речовин (зменшення у 3,4 раза, попередній період – 12,2 кг; з початку року – понад 2546,6 кг).

Службою безпеки України за фактами незаконного поводження зі зброєю, боєприпасами або вибуховими речовинами (ст.263 ККУ) розпочато 22 досудових розслідування, повідомлено про підозру 17 особам (за ст. 263 ККУ), засуджено 6 осіб (ст. 263 ККУ).

4.7 Виявлення наркотичних засобів та психотропних речовин

Всього виявлено 16,4 кг наркотичних засобів (зменшення у 2,1 раза, попередній період – 34,91 кг) та 15,7 кг психотропних речовин (збільшення у 2,3 раза, попередній період – 6,9 кг), з них:

у пунктах пропуску:

спільними діями Держприкордонслужби та Держмитслужби – 0,005 кг наркотичних засобів (зменшення у 2,6 раза, попередній період – 0,013 кг; з початку року – 17,483 кг), 91 ампулу медичних препаратів з вмістом наркотичної речовини;

поза пунктами пропуску:

Держприкордонслужбою – 1,416 кг наркотичних засобів (збільшення на 15%, попередній період – 1,234 кг; з початку року – 145,195 кг), 2,421 кг психотропних речовин (абс. збільшення, попередній період – не виявлялись, з початку року – 220,64 кг);

Держмитслужбою направлено 6 повідомлень за ст. 305 ККУ (зменшення на 33%, попередній період – 8, з початку року 203).

Нацгвардією – 1,387 кг наркотичних засобів (зменшення на 7%, попередній період – 1,490 кг; з початку року – 22,718 кг);

у середині країни:

Службою безпеки України – 3,4 кг наркотичних засобів (зменшення у 9 раз, попередній період – 31,1 кг), 2,09 кг психотропних речовин (збільшення у 1,6 раза, попередній період – 1,3 кг) та 34,1 кг прекурсорів.

СБУ розпочато 4 досудових розслідування за ст. 305 ККУ, повідомлено про підозру 9 особам за ст.305 ККУ України та засуджено 2 особи за ст.305 ККУ України.

Нацполіцією вилучено майже 10,2 кг наркотичних засобів (збільшення у 7,8 раза, попередній період – 1,3 кг), 11,2 кг психотропних речовин (збільшення у 4,3 раза, попередній період – 2,6 кг), 32 кущі конопель та понад 1 тис. нарковмісних пігулок (збільшення у 23 раза, попередній період – 45).

4.8 Протидія незаконному переміщенню товарів

Держмитслужбою:

заведено 162 справи про порушення митних правил на суму 647,22 млн грн (зменшення на 27%, попередній період – 207 справ на суму 22,28 млн грн, з початку року – 5 881 справа на суму 16,132 млрд грн); вилучено предметів правопорушень на суму 36,57 млн грн (збільшення у 9 раз, попередній період – 4,06 млн грн; з початку року – 291,525 млн грн);

направлено 64 повідомлення про кримінальні правопорушення (збільшення на 16%, попередній період – 55; з початку року – 1 454), з них за ознаками злочинів, передбачених ст. 201, 201–1, 201–3, 201–4 ККУ (контрабанда) – 12 (зменшення на 33%, попередній період – 18;

з початку року – 277), іншими ст. ККУ – 46 (збільшення на 53%, попередній період – 30; з початку року – 964).

28.0.20247 та 01.08.2024 у ППр «Малий Березний – Убля» під час проведення поглиблених оглядів транспортних засобів (прямували з України до Словаччини), під керуванням громадянин України виявлено приховані від митного контролю 1 542 пачки сигарет без акцизних марок;

24.07.2024 у ППр «Ягодин – Дорогуск» під час проведення поглибленого огляду рейсового автобуса (прямував з України до Німеччини), виявлено приховану коробку з 90 ампулами наркотичної речовини «Морфіну гідрохлорид»;

01.06.2024 та 08.07.2024 в ЗМК на території митного поста «УкрПошта» під час огляду двох міжнародних поштових відправлень до Данії виявлено 45 радіоламп «6Н6П» та 16 вихідних променевих тетрод «6П31С» у скляному корпусі, які відповідно до висновків експерта СЛЕД мають ознаки спеціально призначеного обладнання для військового використання.

Службою безпеки України за фактами контрабанди (ст.201, 201-4 ККУ) розпочато 3 досудових розслідування, повідомлено про підозру 1 особі (за ст. 201 ККУ).

Держпродспоживслужбою:

виявлено 10 випадків спроб ввезення на територію України вантажів, відносно яких встановлено підозру щодо невідповідності законодавству України, а саме вантажів, що становлять загрозу для життя та/або здоров'я людини та/або тварини. Небезпечні вантажі були знищені на відповідних потужностях під контролем Держпродспоживслужби;

недопущено ввезення в Україну у 2 випадках вантажу з неблагополучних щодо хвороб країн, внесених до списку, затвердженого Всесвітньою організацією охорони здоров'я тварин (МЕБ), чи інших хвороб, які становлять загрозу для здоров'я людини та/або тварини, країн (повернуто у країну відправлення).

У зв'язку з різким ускладненням епізоотичної ситуації щодо захворювання свиней африканською чумою, територіальними органами Держпродспоживслужби через облаштовані дезбар'єри проведено обробку шасі 46 492 транспортних засобів, які перетинали кордон з Республіки Молдова.

З метою недопущення занесення на територію України збудника захворювання чуми дрібної рогатої худоби з території Румунії в пунктах пропуску: «Порубне»,

«Дякове» та «Орлівка» проводиться дезинфекція всіх транспортних засобів, продезінфіковано 3 566 одиниць.

4.8 Прогноз розвитку обстановки

З огляду на розвиток поточної ситуації у наступному періоді можливо очікувати (Братко, 2023):

1. Нанесення масованих ракетних ударів по об'єктах життєзабезпечення, військово-промислового комплексу, місць можливого зберігання авіаційної техніки (у т.ч. іноземних зразків) у День Повітряних Сил та День військ зв'язку та кібербезпеки ЗС України (04.08.2024 та 08.08.2024 відповідно).

2. Посилення дронних атак новим дешевим зразком безпілотного літального апарату типу «Гербера» з метою виснаження протиповітряної оборони України.

3. Нанесення вогневого ураження, ведення спостереження розвідувальними дронами, проникнення ДРГ та дій агентури спецслужб противника у межах Чернігівської, Сумської та Харківської обл.

4. Здійснення провокацій шляхом знищення чи пошкодження військового автотранспорту.

5. Погіршення погодних умов, а саме підвищення температури повітря, що вплине на

пожежну небезпеку, обмеження руху транспорту та роботу пунктів пропуску.

б. Збереження загрози:

незаконного перетинання державного кордону у пунктах пропуску з використанням підроблених (недійсних) військово-облікових документів, паспортів іноземних держав, посвідчень осіб на повернення до країн ЄС, Республіки Молдова, а також спроби уникнення прикордонного контролю;

організованих незаконних переправлень через державний кордон громадян України у межах Ужгородського, Тячівського, Рахівського районів Закарпатської обл., Верховинського району Івано-Франківської обл., а також усіх районів Чернівецької та Одеської обл. Не виключаються зухвалі та провокативні дії як з боку правопорушників;

поодиноких спроб порушення державного кордону до рб громадянами України призовного віку у межах Сарненського району Рівненської обл. (на напрямках традиційного збору дикоросів), Коростенського району Житомирської обл. та Чернігівського району Чернігівської обл.;

збільшення кількості непропущених з України у пунктах пропуску та виявлення у контрольованих прикордонних районах значної кількості громадян України, які не оновили військово-облікові дані в ТЦК та СП;

сезонного коливання пасажирського потоку (до 5%);

спроб:

- незаконного переміщення через контрольні пости:

діючих військовослужбовців СОУ, які самовільно залишили місця несення служби;

зброї та боєприпасів діючими військовослужбовцями СОУ;

- контрабанди зброї, боєприпасів та їх фрагментів, наркотичних засобів і психотропних речовин у пунктах пропуску на кордоні з Республікою Молдова і країнами ЄС;

незаконного переміщення підакцизних товарів у пунктах пропуску на українсько-угорській та українсько-румунській ділянках кордону.

Висновки

Таким чином, проведений аналіз надає чітке розуміння стану безпеки державного кордону у сфері інтегрованого управління кордонами, а саме:

у цілому обстановка у пунктах пропуску залишається контрольованою, спостерігається тенденція до збільшення товарообігу та кількості пропущених транспортних засобів, а саме кількість переміщених товарів (вантажів) у напрямку «в'їзд в Україну» на 15,4 %, у напрямку «виїзд з України» на 5,8%. Інтенсивність транспортного потоку збільшилась на 3,2%;

спостерігається зменшення кількості спроб незаконного перетинання кордону поза пунктами пропуску та кількості розпочатих кримінальних проваджень за фактами незаконного переправлення осіб через державний кордон;

негативних тенденцій у сферах міграції, які б несли реальну або потенційну загрозу національній безпеці України, не спостерігалось. Кількість виявлених нелегальних мігрантів всередині України зменшилась, проте значно збільшилась кількість осіб, яким заборонено в'їзд на територію України;

стійких каналів та схем контрабанди зброї, боєприпасів та вибухових речовин не виявлено. Спостерігається збільшення кількості виявленої зброї, боєприпасів та вибухових речовин у середині країни. Водночас ризик контрабанди зброї та боєприпасів через державний кордон залишається високим.

Суб'єктами інтегрованого управління кордонами є МВС, МЗС, Мінінфраструктури, Мінфін, Держприкордонслужба, ДМС, Держмитслужба, СБУ, Національна поліція, Національна гвардія, Держпродспоживслужба, Збройні Сили (Повітряні та Військово-Морські

Сили), які взаємодіють на відомчому, міжвідомчому, державному та міжнародному рівнях для досягнення цілей державної політики у сфері інтегрованого управління кордонами. Саме організація взаємодії між цими суб'єктами і потребує постійного подальшого вдосконалення.

Фінансування

Це дослідження не отримало конкретної фінансової підтримки.

Конкуруючі інтереси

Автори заявляють, що у них немає конкуруючих інтересів.

Список використаних джерел

- Про схвалення стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 687-р.
- Братко А. (2023). Аналіз стану загроз для безпекового середовища в прикордонному просторі. *Social Development and Security*, 13 (4), 8–17. <https://doi.org/10.33445/sds.2023.13.4.2>
- Сіцинський, Н. А., Данів, Р. І. (2021). Актуальні питання запобігання контрабанді на прикордонних територіях в умовах розвитку системи інтегрованого управління кордонами. *Інвестиції: практика та досвід*, (18), 54-58.
- Дракохруст, Т. В. (2021). Наближення української системи управління кордонами до стандартів та передової практики Європейського Союзу. *Наукові заходи Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету*, 164-166.
- Буличева, Н. А., Буличев, А. О., Рябий, С. М. (2020). Стратегії інтегрованого управління кордонами: порівняльно-правовий аналіз. *Наука і правоохорона*, (3), 91-100.
- Дейнеко, С. В. (2020). Правове регулювання розвитку політики у сфері інтегрованого управління державним кордоном України. *Інвестиції: практика та досвід*, (19-20), 172-178.

References

- Pro skhvalennya stratehii intehrovanoho upravlinnya kordonamy na period do 2025 roku: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 24.07.2019 № 687-r
- Bratko A. (2023). Analiz stanu zahroz dlya bezpekovoho seredovishcha v prykordonnomu prostori. *Social Development and Security*, 13 (4), 8–17. <https://doi.org/10.33445/sds.2023.13.4.2>
- Sitsins'kyu, N. A., Daniv, R. I. (2021). Aktual'ni pytannya zapobihannya kontrabandi na prykordonnykh terytoriyakh v umovakh rozvytku systemy intehrovanoho upravlinnya kordonamy. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, (18), 54-58.
- Drakokhrust, T. V. (2021). Nablyzhennya ukrayins'koyi systemy upravlinnya kordonamy do standartiv ta peredovoyi praktyky Yevropeys'koho Soyuzu. *Naukovi zakhody Yurydychnoho fakul'tetu Zakhidnoukrayins'koho natsional'noho universytetu*, 164-166.
- Bulycheva, N. A., Bulychev, A. O., Ryabyu, S. M. (2020). Stratehii intehrovanoho upravlinnya kordonamy: porivnyal'no-pravovyy analiz. *Nauka i pravookhorona*, (3), 91-100.
- Deyneko, S. V. (2020). Pravove rehulyuvannya rozvytku polityky u sferi intehrovanoho upravlinnya derzhavnym kordonom Ukrayiny. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, (19-20), 172-178.